

Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування
Державного некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Інструкція з охорони праці №29 вступний інструктаж

КИЇВ -2025

Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування
Державного некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. о. директора КІУТЗ КАІ

Ніна ГРИШКО

Наказ № 43-од

від « 19 » червня 2025 р.

Інструкція

з охорони праці №29

Вступний інструктаж для студентів, слухачів коледжу.

1. Загальні відомості про навчальний заклад, його структуру (аудиторний фонд, спортивна зала та інше).

КІУТЗ КАІ (Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут» утворився в наслідок об'єднання 1 січня 2023 року двох коледжів Відокремленого структурного підрозділу «Фахового коледжу інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ» та Відокремленого структурного підрозділу «Фахового коледжу інженерії та управління НАУ» та реорганізації навчальних закладів університету 07.11.2024 р.

1.1. ВСП «КІТЗ НАУ» – відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету» має багату, понад семи десятирічну історію, яка розпочинається в далекому 1937 році з відкриттям в Києві при південному аерогеодезичному підприємстві (ПАГП), а згодом реорганізоване в дворічне Топографічне училище, яке проіснувало до 1941 року.

Після звільнення Києва від німецько-фашистських загарбників Топографічне училище було відроджене і реорганізовано у Київський топографічний технікум, відповідно до розпорядження Раднаркому колишнього СРСР №4788-р, від 03.03.1944 р., та наказу начальника Головного управління геодезії і картографії при Раднаркомі СРСР №44 від 10.03.1944 р.

З 1944 року Київський топографічний технікум (КТТ) став самостійним навчальним закладом. В той час держава гостро потребувала спеціалістів для зруйнованої війною держави. Тому топографічне, геодезичне і картографічне вивчення країни мало особливе значення для вирішення загальнодержавних завдань.

1954 році завершено будівництво головного навчального корпусу (№1), де були облаштовані нові аудиторії, лабораторії, кабінети, спортивний та актові зали.

1957 році введено в експлуатацію чотириповерховий гуртожиток на 230 місць (нині це навчальний корпус №2).

1958 року технікум відкрив двері для навчання іноземцям. За майже 30 років роботи було підготовлено близько 300-т спеціалістів для 28-ми країн Африки, Азії, Латинської Америки.

З 1961 року у технікумі створено відділення військової підготовки (ВВП). За 23 роки існування ВВП підготувало понад 2000 офіцерів запасу.

Засновано навчальний полігон в селі Синява Рокитнянського району в котрому студенти проходять навчальну практику та відпочивають на природі.

1981 року споруджено новий 9-ти поверховий гуртожиток на 480 місць.

У 1980 році Київський топографічний технікум був визнаний найкращим серед аналогічних навчальних закладів в Радянському Союзі.

2000 році технікум увійшов до складу Національного авіаційного університету як структурний підрозділ.

2021 році технікум змінилась назва на Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування» Національного авіаційного університету.

1.2. ВСП «КІТУ НАУ» - відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж інженерії та управління Національного авіаційного університету», було засновано як **Київський вечірній радіотехнічний на базі філіалу Київського технікуму радіоелектроніки** у 1962 році з метою підготовки кваліфікованих працівників для підприємств та установ. З 1977 року технікум здійснив перше прийняття на денну форму навчання.

Пізніше навчальний заклад мав назви:

- 1977 р. – Київський технікум засобів зв'язку;
- 1985 р. – Київський технікум радіоелектронного приладобудування;
- 1991 р. - Київський технікум-коледж радіоелектронного приладобудування;
 - 1994 р. – Київський промислово-економічний технікум;
 - 2000 р. – Промислово-економічний коледж Національного авіаційного університету;
 - 2019 р. - Коледж інженерії та управління Національного авіаційного університету;
 - 2020 р. Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж інженерії та управління Національного авіаційного університету».

Коледж тісно співпрацює з НАУ. В останні роки значно оновлюється матеріально-технічна база: комплектуються комп'ютерні класи, і встановлюються сучасна фотограмметрична та геодезична техніка: ЦФС «Дельта», базовий GPS і GPS – приймач, електронний тахеометр.

Одне з головних завдань коледжу – забезпечити студентів не тільки теоретичними знаннями, але й практичними навичками.

ВСП «КІУТЗ НАУ» живе змістовним та повнокровним життям. (При огляді цих питань також необхідно оглянути відомості про відділення та спеціальність підготовки студентів).

2. Загальні правила поведінки студентів під час навчального процесу.

2.1. Безпека життєдіяльності та охорони праці здобувачів освіти у коледжі ґрунтується на свідомому і сумлінному виконанні правил поведінки. Основні види життєдіяльності у закладі освіти – навчання, наполеглива праця, творчість. Під час знаходження у коледжі потрібно чітко усвідомлювати наслідки своїх дій, щоб не створити небезпечну ситуацію для себе та оточення. Необхідно розуміти те, що безпека, перш за все, залежить від кожної людини, її ставлення до навколишнього середовища та інших людей.

2.2. **Обов'язковим**, на протязі усього навчання у коледжі, є інструктування та навчання студентів безпечним методам навчання та праці, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, правильних дій при виникненні надзвичайних ситуацій, правил дорожнього руху. Проведення інструктажів та перевірка знань студентів з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності здійснюється у межах навчальних програм і оформлюється відповідно у журналі інструктажів з охорони праці. Перед початком навчальних занять проводиться вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Студенти, які інструктуються, розписуються у журналі реєстрації інструктажів. Виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності студентами є обов'язковими у роботі, спрямованій на організацію безпечних і здорових умов праці та навчання студентів коледжу у навчальних аудиторіях, аудиторіях підвищеного ризику, спортивному залі, спортивних майданчиках.

2.3. У аудиторіях фізики, хімії та електротехніки студентам забороняється працювати із реактивами, електричними та іншими нагрівальними приладами без дозволу керівника, викладача. Під час практичних та лабораторних занять, у кабінетах підвищеного ризику, необхідно виконувати лише ту роботу, з якої проведено інструктаж, чітко дотримуючись вимог інструкції з охорони праці.

2.4. Для підлітків 16-17 років встановлені граничні норми переміщення та підймання вручну вантажу, а саме:

- для юнаків – 12.6 кг;
- для дівчат – 6.3 кг.

2.5. Студенти коледжу зобов'язані:

2.5.1. Виконувати вимоги з безпеки життєдіяльності, передбачені відповідними правилами та інструкціями, дотримуватися дисципліни, сумлінно навчатися;

2.5.2. Зберігати обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо, дбайливо ставитися до майна коледжу;

- 2.5.3. Сумлінно дотримуватись правил внутрішнього розпорядку коледжу, особистої гігієни і санітарних норм як на місці навчання та праці, так і на вулиці чи вдома;
- 2.5.4. Виконувати лише ту роботу, яку доручив керівник, викладач;
- 2.5.5. Не входити до аудиторії без дозволу керівника, викладача;
- 2.5.6. Не підходити до відкритих вікон;
- 2.5.7. Не бігати в аудиторіях, приміщеннях коледжу під час освітнього процесу;
- 2.5.8. Не підходити близько до внутрішніх балконів та не перехилятися через них, не спускатися перилами сходів;
- 2.5.9. Не допускати грубощів, образ, застосування протиправних дій у вирішенні конфліктних ситуацій до оточуючих;
- 2.5.10. Не приносити до коледжу небезпечні предмети (ріжучі, колочі, вибухові, вогнебезпечні предмети, газові балончики, петарди та інше);
- 2.5.11. Не палити в приміщеннях та на території коледжу;
- 2.5.12. Не виносити з приміщень коледжу матеріальні цінності;
- 2.5.13. Співпрацювати з адміністрацією коледжу щодо створення безпечних умов для навчання та праці (своєчасно повідомляти про недоліки, які можуть призвести до небезпеки життєдіяльності під час навчально-виховного процесу).

2.6. **Обставинами та причинами** найбільш характерних нещасних випадків, що сталися у навчальних закладах за останні роки є:

- 2.6.1. Травмування внаслідок протиправних дій інших осіб (бійки, між студентами під час перерв у коридорах, на вулиці);
- 2.6.2. Невиконання студентами правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту у спортивному залі та спортивному майданчику;
- 2.6.3. Невиконання студентами вимог інструкцій з безпеки життєдіяльності (бігання по коридорах навчального закладу під час перерв, пустощі під час приймання їжі у їдальні).

2.7. Як прийняти відповідальне рішення?

2.8. Завжди намагатися діяти під час освітнього процесу так, щоб не це не викликало неприємних почуттів у вас та інших людей:

- перш ніж щось зробити чи сказати, оцінити наслідки своєї поведінки за допомогою почуттів;
- для цього уявити, як розвиватимуться події і які виникнуть почуття і вас та оточення (викладачів, адміністрації коледжу, студентів);
- якщо ці почуття неприємні, такий варіант поведінки неприйнятний, виберіть інший;
- якщо ці почуття приємні, цей варіант прийнятний.

2.9. Жоден студент не повинен приступати до практичних занять чи самостійної роботи на робочому місці без перевірки знань з охорони праці, відносно спеціальності.

2.10. Учбове місце студента повинно бути організовано так, щоб попередити можливість нещасного випадку. Кожне робоче місце повинно бути обладнане спеціальними пристроями, палицями для зберігання інструменту і т.д.

2.11. Виконання вимог інструкцій, нормативних актів з безпеки життєдіяльності, правил безпечної роботи під час освітнього процесу, співпраця з адміністрацією коледжу щодо створення безпечних умов для навчання, є запорукою безпеки студентів та оточення.

3. Вимоги пожежної безпеки у коледжі. Правила пожежної безпеки. Правила поведінки під час пожежі у коледжі.

3.1. Кожен студент зобов'язаний знати та точно виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі, заспокоївшись, чітко виконувати вимоги інструкції та вказівки дорослих щодо виходу у безпечне місце.

3.2. У приміщенні та на території коледжу суворо забороняється палити, розпивати спиртні напої, знаходитися у стані алкогольного та наркотичного сп'яніння. У приміщеннях не можна застосовувати відкритий вогонь (паяльні лампи, факели тощо). На території коледжу не дозволяється розкладати вогнищ, спалювання сміття, відходів, пакувальних матеріалів.

3.3. Ні в якому разі не залишати без нагляду ввімкнені в електромережу комп'ютери.

3.4. Під час експлуатації електроустановок не дозволяється:

- використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією;

- переносити ввімкнені прилади та ремонтувати обладнання, яке знаходиться під напругою;
- залишати без нагляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, обладнання
- користуватись пошкодженими (несправними) розетками, вимикачами;
- зв'язувати і скручувати електропроводи;
- застосовувати саморобні подовжувачі.

3.5. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі та електрообладнання.

3.6. Черговим студентам обов'язково після закінчення занять необхідно зачинити вікна в аудиторії, кабінеті, вимкнути освітлення, електроживлення приладів та обладнання. Оглянути приміщення, переконатись у відсутності порушень, що можуть призвести до пожежі, і тільки після цього замкнути двері кабінету, аудиторії. У разі ж виконання будь-яких порушень, терміново доповісти керівнику, викладачу.

3.7. Студент, який виявив пожежу або їх ознак (задимлення, запах горіння, тління різних матеріалів, підвищення температури у приміщенні тощо), негайно повідомляти про це за тел. 101 до пожежної частини, при цьому слід чітко назвати адресу об'єкту, місце виникнення пожежі, кількість поверхів, а також своє прізвище. Після цього розпочати евакуацію з будівлі у безпечне місце, під керівництвом дорослих, згідно з планом евакуації.

3.8. Забороняється використовувати пожежний інвентар для потреб, не пов'язаних із пожежогасінням.

3.9. Правила поведінки студентів під час пожежі у навчальному закладі поруч немає дорослої людини:

3.9.1. Якщо пожежа виникла у приміщенні де знаходиться студент у цю мить:

- негайно заспокоїтись;
- якщо є можливість вийти з приміщення через двері, необхідно рятуватися самому і допомагати іншим людям;
- якщо вихід перекрито вогнем, але студент знаходиться не вище другого поверху або поруч є дерево чи пожежна драбина, треба вибиратися з приміщення через вікно;
- під час пожежі не можна ховатися у глухі кути, під парти;
- треба подавати сигнали рятувальникам.

3.9.2. Якщо пожежа у коридорі навчального закладу:

- негайно заспокоїтись;
- перш ніж визирнути у коридор, треба обережно торкнутися тильною стороною долоні ручки вхідних дверей. Якщо вона гаряча, не можна відчиняти дверей – там пожежа;
- якщо ручка дверей холодна, можна визирнути у коридор. Якщо там вогонь або багато диму, негайно треба зачинити двері;
- якщо диму не багато, але він іде знизу, це означає, що пожежа на нижніх поверхах. Вниз пускатися не можна. Необхідно зайти до приміщення (кабінет, аудиторія), зазначити щільно двері та чекати на допомогу рятувальників;
- якщо ж неможливо залишити приміщення та у студента є мобільний зв'язок, терміново треба зателефонувати за номером 101, щоб повідомити про себе. Потім зачинитися у приміщенні з виходом до вікна;
- якщо пожежа виникла вище поверхом необхідно, попередньо захистивши органи дихання, спускатися сходами вниз.

4. Радіаційна безпека. Дії у разі надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

4.1. У місті Києві за обліком фізико-географічних особливостей, аналізом довголітніх спостережень за епідеміологічною, метеорологічною обстановкою, наявністю потенціально небезпечних для населення підприємств та споруд різного характеру поблизу коледжу можливі виникнення таких надзвичайних ситуацій (НС):

- радіаційне забруднення та зараження місцевості у разі аварії на Чорнобильській АЕС;
- зараження при перевезенні (СДОР) сильнодіючих отруйних речовин при виникненні аварії на залізниці (автотранспорті) – розташованих у трьох кілометровій зоні;
- пожежі на об'єктах народного господарства або в коледжу;
- часткове затоплення нашого міста при прориві Київської ГРЕС;

- затоплення при інтенсивному таненні снігу у весняний період та паводком річок;
- стихійні лиха, що спричиняються явищами природи (снігові бурі, смерчі, урагани та інше).

Про загрозу та виникнення НС радіоактивного, хімічного, бактеріологічного зараження, сповіщає по радіо, телебаченню, пресу. І якщо отримане таке повідомлення, або ця інформація була отримана у коледжу, необхідно чітко виконувати усі рекомендації, щоб не наражати себе та оточуючих людей на небезпеку.

4.2. Правила безпечної поведінки під час грози:

- якщо гроза застала вдома, зачиніть вікна, двері, вимкніть з розеток електроприлади, не виходьте з дому;
- якщо гроза застала на дворі, намагайтеся сховатися в найближчому приміщенні;
- якщо під час грози знаходитесь на відкритій місцевості, сховайтесь в яру, під кушами;
- не ховайтесь від грози під високим поодиноким деревом, високовольтною лінією електропередач, у річці;
- відкладіть від себе усі металеві речі на 15-20 метрів;
- якщо гроза застала у автомобілі – залишайтеся у ньому.

4.3. Як урятуватись під час пожежі у степу (лісі):

- відчувши сильний запах диму або побачивши вогонь, перш за все заспокойтесь і визначте напрям вітру;
- якщо у лісі горять дерева або у степу висока трава, це означає, що виникла дуже небезпечна верхова пожежа;
- якщо поблизу є водойма, за змогою перекачайте у воді, поки пройде фронт вогню, захищайте органи дихання вологим одягом;
- якщо поблизу немає водойми, рухайтесь перпендикулярно до напрямку вітру.

4.4. Як діяти, опинившись під завалом у зруйнованому будинку:

- до значних руйнувань призводять землетруси силою більше 5-ти балів;
- під час землетрусу намагайтеся вийти з будинку, перебуваючи на 1-2 поверхах;
- у приміщенні необхідно ховатися у проїмах внутрішніх дверей, в арках капітальних стін;
- на відкритому місці триматися на безпечній відстані від ліній електропередач, великих будівель, мостів.

4.5. Як діяти, опинившись під завалом у зруйнованому будинку:

- покликати на допомогу;
- якщо хтось відгукнувся, повідомити місце перебування і що сталося;
- спокійно чекати, поки розберуть завал;
- якщо ніхто не чує, спробувати вивільнити руки і ноги;
- роздивитись, якими предметами завалений;
- якщо вони не надто важкі, обережно розбирати завал. Намагатися не зачепити те, на чому все тримається;
- якщо не видно, чим завалений, або предмети, які на вас нападали, дуже важкі, терплячи кликати на допомогу кілька годин;
- якщо ніхто не чує, все-таки спробувати розібрати завал;
- звільнившись, оглянути себе. Якщо необхідно, надати собі першу допомогу: зупинити кровотечу, зафіксувати зламану кінцівку;
- якщо не зможете вибратися з будинку, намагайтеся сповістити про себе (по мобільному телефону, стукайте по трубах опалення, голосно кличте на допомогу);
- очікуючи на допомогу, намагайтеся уникнути переохолодження, а саме: постеліть щось на підлогу, ляжте на бік, підклавши під себе руку, коліна підтягніть до грудей.

4.6. Правила поведінки на підтопленій території:

- якщо повінь застала вдома, вимкніть електрику та газ, перенесіть необхідні речі на верхні поверхи, на горище, взуйте гумові чоботи, одягніть куртку. Візьміть запас води і продукти харчування;
- якщо не має можливості вибратися з будинку і пройти до пункту евакуації або на підвищене місце, перейдіть на верхній поверх або горище і кличте на допомогу;
- якщо вода застала в лісі або в полі, знайдіть предмет, який допоможе утриматися на воді, вийдіть на підвищене місце або залізьте на дерево і кличте на допомогу.

4.7. Безпека дорожнього руху. Поведінка на вулиці.

4.7.1. Учасники дорожнього руху є особи, які використовують автомобільні дороги, вулиці, залізничні переїзди або інші місця, призначені для пересування людей та перевезення вантажів за допомогою транспортних засобів. До учасників дорожнього руху відносяться водії та пасажирки транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти, особи які пересуваються в інвалідних візках, погоничі тварин.

4.7.2. Студенти коледжу зобов'язані:

- вивчати на уроках «ОБЖ» правила дорожнього руху і неухильно дотримуватись їх та інших нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху;
- створити безпечні умови для дорожнього руху, не задавати своїми діями або бездіяльністю шкоди підприємствам, установам, організаціям, коледжу, собі та оточення.

4.7.3. Студенти коледжу під час знаходження на вулиці за межами навчального закладу повинні:

- поводитися спокійно та впевнено;
- якщо пізно повертається додому, уникайте задвірки, пустирі, густі зарослі;
- рухатися по тротуарах, пішохідних доріжках, узбіччях, а у азі їх відсутності – по краю проїжджої частини автомобільної дороги чи вулиці;
- перетинати проїжджу частину автомобільної дороги, вулиці по пішохідних переходах, а у разі їх відсутності – на перехрестях по лінії тротуарів і узбіч;
- керуватися сигналами світлофора в місцях, де дорожній рух регулюється;
- не зупинятися, без потреби, на проїжджої частини при наближенні транспортного засобу з ввімкненим проблісковим маячком та спеціальним звуковим сигналом;
- не виходити на проїжджу частину із-за нерухомого транспортного засобу або іншої перешкоди, що обмежує видимість, не переконавшись у відсутності транспортних засобів, що наближаються;
- здійснювати посадку і висадку лише після повного припинення руху транспортного засобу;
- не відвертати увагу водія від керування транспортним засобом;
- під час руху на автомобілі, бути пристебнутим поясом безпеки, а на мотоциклі – в застебнутому мотошоломі.

4.8. Побутовий травматизм, попередження та дії у разі нещасних випадків у побуті.

Під нещасним випадками у побуті слід розуміти не пов'язані з освітнім процесом травми, у тому числі отримані в наслідок заподіяних тілесних ушкоджень іншою особою, отруєння, самогубства, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою, травмами, отримані внаслідок стихійного лиха, контакту з тваринами тощо, які призвели до ушкодження здоров'я потерпілих. Лікувально-профілактичні заклади, до яких звернулись або були доставлені потерпілі, ведуть реєстрацію нещасних випадків в окремому журналі за встановленою формою.

4.9. Причинами нещасного випадку у побуті можуть бути:

- події, пов'язані з транспортом, а саме: вхід і вихід з транспорту;
- дорожньо-транспортні пригоди (наїзд або зіткнення транспортних засобів);
- нещасні випадки, пов'язані з дорожньо-будівельною, сільськогосподарською технікою;
- травми отримані у процесі використання газу у побуті;
- випадкові падіння потерпілого під час пересування;
- для предметів та деталей, що рухаються, обертаються;
- ураження електричним струмом у разі доторкання до лінії електропередач або обірваних проводів;
- ураження електричним струмом у разі користування несправними побутовими електроприладами;
- вплив екстремальних температур (опіки, теплові удари);
- випадкові отруєння : харчовими продуктами, алкогольними та безалкогольними напоями, наркотичними засобами, психотропними речовинами, грибами, ліками, медикаментозними препаратами та іншими речовинами;
- використання холодної та вогнепальної зброї;
- техногенне та стихійне лихо, дія сил природи.

4.10. Місцем виникнення нещасного випадку у побуті може бути :

- освітній заклад;
- адміністративний будинок, лікувально-профілактичний заклад або донорський пункт;
- видовищний або спортивний заклад;
- місце організованого або неорганізованого відпочинку;
- місце для занять спортом;
- торгівельний об'єкт або об'єкт громадського харчування;
- місце проживання, дача, садова та присадибна ділянка, гараж, город;
- дорога, вулиця, тротуар, стежка, сходи, ліфти будинків, транспортні засоби.

4.11. Одним з видів нещасних випадків у побуті є ураження електричним струмом. Особливості електротравматизму:

- організм людини не наділений властивістю, за допомогою якої можна було б визначити наявність електроструму;
- електротравма може виникнути без безпосереднього контакту зі струмопровідними, частинами обладнання (ураження через електричну дугу, крокову напругу тощо);
- електричний струм, проходячи через тіло людини, діє не тільки в місцях контактів і шляху проходження через організм, а й на центральну нервову систему, що спричиняє ураження внутрішніх органів (порушення нормальної діяльності серця, зупинку дихання тощо).

4.11.1. Дія електричного струму на організм людини супроводжується зовнішніми ураженнями тканин та органів у вигляді механічних ушкоджень, електричних знаків, електрометалізації шкіри, опіків.

Тривалість проходження електричного струму через організм людини впливає на кінцевий результат ураження – чим довше проходження струму, тим більша можливість тяжкого і смертельного наслідку.

4.11.2. Правильне користування електричною енергією виключає випадки ураження електричним струмом, а саме:

- справним стан ізоляції електропроводів, електроприладів, а також електрошнурів, з допомогою яких вмикають в електромережу електроприлади. Тому необхідно слідкувати за станом ізоляції, забезпечуючи своєчасний ремонт;
- захист від коротких замикань у електропроводці повинен бути завжди справним (автомати, пробкові запобіжники);
- заміна заводських запобіжників, навіть тимчасово, усілякими металевими провідниками «жучками», може стати причиною нещасного випадку чи пожежі.

4.11.3. НЕ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ:

- підвішувати електропровід на цвяхах, металевих і дерев'яних предметах;
- перекручувати проводи;
- закладати провід і шнури за газові і водопровідні труби, за батареї опалення;
- витягати вилку з розетки за шнур;
- забивати у довільні місця стіни цвяхи, дюбелі у будинках, де скрита електропроводка.
- ці роботи можна здійснювати лише після того, коли переконалися у відсутності в даному місці електропроводки;
- проводити чистку освітлювальної арматури при ввімкнутому вимикачі мокрими чи вологими ганчірками;
- замінювати під напругою пошкоджені вимикачі, лампові патрони, штепсельні розетки, електроприлади і апарати;
- торкатися одночасно батареї опалення, водопровідних труб та інших заземлених металевих конструкцій при користуванні переносними електроінструментами.

4.11.4. Небезпека ураження електричним струмом може виникнути також у випадках:

- при користуванні електроприладами у несправному стані;
- при користуванні електроприладами з пошкодженою ізоляцією;
- при користуванні електроплиткою із відкритою спіраллю або саморобною електроплиткою;
- при заповненні водою електронагрівальних приладів, вже увімкнених в електромережу (чайників, каструль, самоварів тощо);
- при застосуванні оголених кінців проводу замість штепсельної вилки;

- при встановленні вимикачів, штепсельних розеток у вологих приміщеннях (підвали, ванні кімнати, туалети);

- при встановленні пральних машин у вологих приміщеннях.

4.12. Пам'ятка для тих, хто опинився у небезпечній ситуації:

- необхідно терміново оцінити рівень безпеки і заспокоїтись. Якщо ситуація загрожує життю, часу на роздуми немає – негайно дійте;

- якщо загроза життю немає, спочатку заспокойтеся, заспокойте оточуючих, оцініть ситуацію і тільки тоді дійте;

- якщо потрібно і є можливість (мобільний чи стаціонарний телефон), викличте «швидку допомогу» за тел. 103;

- при потребі надайте потерпілому першу (долікарську) допомогу;

- якщо не впоратетеся з ситуацією, складіть як найшвидше план дій і виконуйте його;

- якщо потрібна допомога і є можливість, зверніться до рятувальних служб, родичів, сусідів, випадкових прохожих;

- якщо допомога не надходить, не втрачайте надії, не впадайте у відчай – ситуація може змінитися на краще наступної миті.

4.13. Безпечне користування газовими приладами у побуті.

Щоб не сталося біди у ваших оселях з вами, вашими рідними, близькими людьми, друзями, знайомими, сусідами необхідно обов'язково дотримуватися правил користування природним газом, а саме:

- забороняється допускати до користування газовими приладами не проінструктованих, неповнолітніх, осіб в наркотичному та нетверезому стані;

- перед ввімкненням газових приладів необхідно обов'язково перевірити тягу;

- не дозволяється використовувати газові печі, духовки для опалення приміщень та сушіння білизни;

- перед початком і впродовж опалювального сезону, всі побудові газові прилади, котли і печі, а також вентиляційні отвори та димарі необхідно перевіряти на справність, регулярно очищаючи від золи та нагару;

- монтажі (демонтажі), ремонтні та профілактичні роботи на газовому обладнанні, мають виконувати лише фахівці;

- якщо у приміщенні відчувається запах газу, слід негайно вимкнути усі газові прилади, здійснити провітрювання і терміново викликати аварійну газову службу по тел. 104;

- категорично забороняється у загазованому приміщенні вимикати світло та електроприлади. Такі дії можуть призвести до вибуху або інших непередбачуваних наслідків;

- при отруєнні чадним газом необхідно терміново викликати швидку допомогу по тел. 103.

4.14. **Перша (долікарська) допомога у разі нещасних випадків, надзвичайних ситуацій, подій тощо.**

При нещасних випадках дуже важливо до приїзду лікаря своєчасно надати потерпілому першу (долікарську) допомогу.

Контроль за організацією надання першої (долікарської) допомоги, наявністю та комплектністю аптечок, справністю пристосувань та засобів надання першої допомоги, а також навчання студентів коледжу у наданні долікарської допомоги, накладається на медичних працівників та адміністрацію навчального закладу.

4.14.1. Послідовність дій при наданні першої (долікарської) допомоги:

- вивести (винести) потерпілого з оточення, де ставився нещасний випадок;

- вибрати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій;

- визначити вид травми (перелом, поранення, опік тощо);

- визначити загальний стан потерпілого, встановити, чи не порушені функції життєво важливих органів;

- зупинити кровотечу;

- зафіксувати місце перелому;

- вжити реанімаційних заходів (оживлення): штучне дихання, зовнішній масаж серця;

- обробити ушкоджені частини тіла.

4.14.1.1. Одночасно з наданням долікарської допомоги необхідно викликати швидку допомогу або підготувати транспорт для відправки потерпілого до найближчої медичної установи.

4.14.1.2. Повідомити адміністрацію коледжу про те, що сталося. Дуже важливо знати обставини, за яких сталася травма, умови, час, годину і навіть хвилин, особливо, коли потерпілий втратив свідомість.

4.14.1.3. У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця, негайно зробити штучне дихання, та зовнішній масаж серця і викликати за телефоном 103 швидку медичну допомогу.

4.14.2. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом:

- як найшвидше звільнити потерпілого від дії електричного струму, а саме:
 - вимкнути рубильник або викрутити запобіжник;
 - вимкнути мережу живлення;
 - сухою палицею відкинути від потерпілого провід, який знаходиться під напругою (якщо не вдається знеструмити установку чи проводи);
 - відтягти потерпілого від електричних проводів, від струмопровідних частин установки;
 - при напрузі в установках до 1000 В, можна взятися за сухий одяг потерпілого не торкаючись відкритих частин його тіла. Слід при цьому користуватися гумовими рукавичками або намотати на руку шарф чи будь-який шматок сухої тканини, прогумований плащ;
 - при напрузі в електричних установках понад 1000 В, рятівник повинен одягти діелектричні боти, рукавиці і діяти діелектричною штангою. Якщо потерпілий при свідомості, його кладуть у зручне положення, накривають теплим покривалом і залишають у стані спокою до прибуття лікаря;
 - якщо після звільнення від дії електричного струму потерпілий не дихає, то йому потрібно негайно зробити штучне дихання «з рота в рот» або «з рота в ніс» і непрямий (зовнішній) масаж серця.

4.14.3. **Штучне дихання робиться таким чином:**

- стають з лівого боку від потерпілого, підкладають під його потилицю ліву руку, а правою тиснуть на його лоб. Це забезпечить вільну прохідність гортані;
- під лопатки потерпілому кладуть валик зі скрученого одягу, а рот витирають від слизу;
- зробивши 2-3 глибоких видихи, особа, яка надає допомогу, вдугає через марлю або хустку повітря із свого рота в рот або ніс потерпілого;
- при вдуганні повітря через рот, особа яка надає допомогу, закриває пальцями ніс потерпілого, а при вдуганні повітря через ніс, потерпілому закривають рот;
- після закінчення вдугання повітря в рот чи ніс, потерпілому дають можливість вільного видиху частота вдугання повітря потерпілому повинна бути 12-13 разів на хвилину.

4.14.4. За відсутності у потерпілого дихання і пульсу, йому потрібно разом із штучним диханням робити масаж серця.

Масаж серця робиться так:

- потерпілого кладуть на спину на підлозі і звільняють грудну клітку від одягу;
- особа яка надає допомогу, знаходиться з лівого боку від потерпілого;
- долонями двох рук натискає на нижню частину грудної клітки потерпілого з силою, щоб змістити її на 3-4 см. Після кожного натискування, потрібно швидко забирати руки з грудної клітки потерпілого з силою, щоб з грудної клітки, щоб дати можливість їй випростатись. У такій ситуації операції чергуються, а саме після 2-3 вдугань повітря, роблять 4-6 натискань на грудну клітку;
- не можна натискувати на верхню частину грудної клітки. Не можна натискувати також на нижню частину ребер – це може призвести до їх перелому. Не можна натискувати нижче краю грудної клітки (на м'які тканини), щоб не пошкодити внутрішні органи;
- для перевірки появи пульсу, масаж припиняють на 2-3 с. перші ознаки того, що потерпілий приходить до свідомості це поява самостійного дихання, зменшення синюватості шкіри та поява пульсу.

Констатувати смерть має право лише лікар.

4.14.5. Надання першої допомоги при переломах, вивихах, розтягу зв'язок, суглобів, ударах.

4.14.5.1. При переломах, вивихах необхідно надати потерпілому зручне положення, яке виключає рухи пошкодженої частини тіла. Це досягається шляхом накладання шини, а за її відсутності, палиці, дошки, фанери тощо. Шина повинна бути накладена так, щоб були надійно зафіксовані два сусідні з місцем ушкодження суглоби (вище і нижче), а якщо перелом плеча чи

стегна – то три суглоби. Накладають шину поверх одягу або кладуть під неї що-небудь м'яке – вату, шарф, рушник тощо. Шина повинна бути накладена так, щоб центр її знаходився на рівні перелому, а в кінці накладалися на сусідні суглоби по обидва боки перелому.

4.14.5.2. Фіксація відкритого перелому вимагає дотримання додаткових умов. З метою запобігання забруднення рани, необхідно змастити поверхню шкіри навколо рани йодом, попередньо зупинивши кровотечу та накласти стерильну пов'язку.

4.14.5.3. Особливо небезпечні травми хребта. У таких випадках необхідно обережно, не піднімаючи потерпілого, підсунути під його спину дошку, щит, двері тощо.

4.14.5.4. При переломі ребер необхідно міцно забинтувати груди або стягнути їх рушником під час видиху.

4.14.5.5. При ушкодженні кісток тазу, необхідно обережно стягнути його широким рушником, покласти потерпілого на тверді ноші, а під зігнуті і розведені колінні суглоби підкласти валик.

4.14.5.6. При переломах і вивихах кисті та пальців рук - кисть руки з вкладеним у долоню жмутом вати, бинта (пальці зігнуті), прикладають до шини, яка повинна починатися біля середини передпліччя і закінчуватися біля кінців пальців та перебинтовують.

4.14.5.7. При розтягу зв'язок суглобів – підняти хвору кінцівку догори, накласти холодний компрес та тісну пов'язку, створити спокій до прибуття лікаря.

4.14.5.8. При ударах забезпечити потерпілому повний спокій, накласти на місце удару холодний компрес. При ударах із синцями не слід класти примочки, місце удару змастити йодом і накласти пов'язку.

4.14.6. Надання першої допомоги при опіках, теплових ударах:

4.14.6.1. При наданні першої допомоги при опіках, теплових ударах слід швидко припинити дію високої температури. Це має особливо велике значення при займанні одягу і при опіках рідиною через одяг.

4.14.6.2. При займанні одягу необхідно загасити полум'я, негайно накинувши на людину, яка горить, будь яку цупку тканину та щільно притиснути її до тіла. Тліючий одяг знімають або обливають його водою.

4.14.6.3. При промоканні одягу гарячою водою, його також необхідно облити холодною водою або швидко зірвати.

4.14.6.4. Швидке занурення обпеченого обличчя у холодну воду, зменшує біль і тяжкість опіку.

4.14.6.5. Місце опіків кислотами ретельно промивають струменем води протягом 10-15 хвилин. Обпечене місце необхідно промити 5% розчином перманганату калію або 10% розчином питної соди (одна чайна ложка на склянку води). На місце опіку накладають бинт.

4.14.6.6. Місце опіків їдкими лугами (каустичною содою, негашеним вапном) промивають проточною водою протягом 10-15 хвилин, а потім слабким розчином оцтової кислоти. Місце опіків накривають марлею.

4.14.6.7. При опіках не слід розрізати пухир, видаляти смолисті речовини, що прилипли до обпеченого місця, віддирати шматки одягу які прилипли до рани.

4.14.6.8. При опіках очей електричною дугою, роблять холодні примочки з розчину борної кислоти, а потім потерпілого направляють у медичний заклад.

4.14.6.9. При появі різких ознак теплового або сонячного удару, потерпілого негайно виводять на свіже повітря, кладуть його, розстібають одяг, що утруднює дихання. На голову і серце кладуть холодні компреси, дають пити велику кількість холодної води, а у тяжких випадках потерпілого обливають холодною водою.

4.14.6.10. При припиненні дихання або його утрудненні, до прибуття лікаря потерпілому роблять штучне дихання.

4.14.7. Перша допомога при обмороженні, переохолодженні:

4.14.7.1. Обмороження викликає при місцевій дії холодною на тіло. Холод, діючи на судини, спричиняє їх звуження, внаслідок чого відбувається недостатнє кровопостачання певної ділянки тіла, що проявляється у зблідненні шкіри. Якщо вчасно не буде надано першу допомогу, то це може спричинити відмирання тканини.

4.14.7.2. Розрізняють три ступені обмороження:

- перша – побіління і втрата чутливості;
- друга – почервоніння і поява «пухирів»;

- третя – омертвіння тканини, які набувають буро-червоного кольору.

При обмороженні першого ступеня, слід розтерти обморожені ділянки тіла сухою теплою тканиною до почервоніння.

При обмороженні II-III-го ступеня, необхідно накласти стерильні сухі пов'язки і забезпечити негайну доставку потерпілого до лікарні.

При легкому ступені переохолодження, тіло розігрівають розтиранням, дають випити кілька склянок теплої рідини.

При середньому і тяжкому ступенях – тіло енергійно розтирають вовняною тканиною до почервоніння шкіри, дають багато пити.

4.14.8. Надання першої допомоги при пораненні, кровотечі:

4.14.8.1. Перша допомога при пораненні та кровотечі зводиться до обережного накладання на рану індивідуального пакета. При цьому мити рану водою, змивати кров з рани забороняється. Якщо індивідуального пакету немає, використовуйте чисту носову хустинку. У цьому випадку приготувану для перев'язування тканину змочить йодом так, щоб пляма йоду трохи перебільшувала розміри рани.

4.14.8.2. При кровотечі необхідно підняти поранену кінцівку, закрити рану перев'язувальним матеріалом і притиснути ділянку біля неї на 4-5 хвилин, не торкаючись рани пальцем. Після цього рану потрібно забинтувати. При необхідності накладання джгута (якщо кровотеча продовжується), спочатку місце накладання обгортають м'яким матеріалом (тканиною, ватою тощо). Потім джгут розтягують і туго перетягують ним попередньо обгорнуту ділянку кінцівки доти, поки не припиниться кровотеча. Якщо джгута не має, застосовують інші матеріали (мотузку, ремінь, рушник тощо). Такий джгут зв'язують вузлом на зовнішньому боці кінцівки і використовують як закрутку. У вузол просовують важіль (паличку, металевий стрижень), яким закручують закрутку до припинення кровотечі. через одну годину після накладання джгута, його відпускають на 5-10 хв, щоб не виникла небезпека омертвіння знекровленої кінцівки. При пораненні великих судин ший і верхньої частини грудної клітки джгут не накладається. Кровотеча зупиняється при натисканні пальцем на уражену судину у самому місці поранення. При великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

4.14.9. Перша допомога при отруєнні:

- причиною отруєння є проникнення в організм людини різних токсичних речовин. Захворювання починається через 2-3 години, інколи через 20-26 годин.

- якщо причиною отруєння є вдихання продуктів горіння, то потерпілому необхідно забезпечити приплив свіжого повітря. Звільнити від одягу, який утруднює дихання, дати понюхати нашатирний спирт. На голову і груди покласти холодний компрес. У разі припинення дихання необхідно терміново робити штучне дихання.

- при отруєнні кислотою, якщо не має симптомів, що свідчать про прорив шлунку або стравоходу (нестерпний біль за грудною кліткою або в ділянці шлунка), потерпілого слід напоїти розчином питної соди, води.

- при отруєнні лугом, потерпілому дають пити оцтової води, лимонного соку. За наявності підозри на прорив, потерпілому не можна нічого давати пити, а негайно транспортувати до лікарні.

- при харчовому отруєнні потерпілому кілька разів промивають шлунок, примушуючи випити 2-3 літра води, а потім викликають блювання подразненням кореня язика до появи чистих промивних вод. Можна дати 8-10 таблеток активованого вугілля. Потім дають багато пити чаю, а ось будь-яку їжу давати не можна. Якщо після отруєння пройшло 2-3 години, необхідно давати потерпілому проносне (дві ст. ложки солі на склянку води). Для зменшення всмоктування отрути слизовою оболонкою шлунково-кишечного тракту, потерпілому можна дати розведені крохмаль або молоко. Щоб запобігати зупинці кровообігу, необхідно постійне спостереження за потерпілим.

4.14.9.1. Як діяти при харчовому отруєнні:

- за перших ознак харчового отруєння необхідно звернутися до лікаря або викликати швидку допомогу;

- якщо є підозра, що отруєння спричинили гриби, негайно викликати швидку допомогу, бо у цьому випадку кожна хвилина може коштувати життя;

- до прибуття лікаря бажано промити шлунок, а потім випити води або несолодкого чаю.

4.14.9.2. Перша допомога при ураженні хімічними речовинами:

- діти і люди похилого віку потребують негайної госпіталізації навіть при незначному ураженні хімічними речовинами;

- за перших ознак отруєння хімічними речовинами слід негайно викликати швидку допомогу. До лікарні обов'язково треба взяти посуд та етикетку від хімічної речовини, яка викликала отруєння;

- якщо хімічна речовина рідка, її треба негайно змити проточною водою протягом 15-30 хвилин;

- якщо хімічна речовина потрапила в очі, слід промивати їх холодною водою протягом 15-30 хвилин. Око потрібно розплющити, а струмінь води спрямувати до його внутрішнього куточка;

- якщо речовина суха, її треба струсити чи зняти сухою хустинкою і ні в якому разі не здувати, щоб порошок не потрапив в очі. Тільки після цього уражене місце промивають водою;

- дію деяких хімічних речовин можна знешкодити. Місце, обпечене оцтовою есенцією, можна обробити мильною водою чи слабким розчином харчової соди (одна ложка на склянку води). А якщо опік спричинено засобом для чищення каналізаційних труб, знадобиться розчин лимонної кислоти (½ чайної ложки лимонної кислоти на склянку води) чи розведений наполовину харчовий оцет.

РОЗРОБЛЕНО

Інженер з охорони праці

коледжу

Турчин І. В.

« 19 » червень 2025 р.